

Decidim-osallisuusalustan jatkokehitys ja ylläpito

1. Tausta

Decidim on AGPL-lisensoitu, Ruby on Rails (RoR) -pohjainen avoimen lähdekoodin alusta, joka helpottaa kaupunkilaisten osallistumista kaupungin päätöksentekoon. Decidim tarjoaa laajan kirjon ominaisuuksia mm. kaupunkilaisten ehdotusten keräämiseen ja jatkokäsittelyyn, tapahtumien järjestämiseen, erilaisiin äänestyksiin ja osallistuvaan budjetointiin. Alustan yhteisöllisesti tapahtuvaa kehitystä johdetaan Barcelonan kaupungista käsin. Lisätietoja Decidim-alustasta, sen kehityksestä ja lisensoinnista löytyy alla olevilta sivuilta:

- Decidim tietosivut <http://www.decidim.org>
- Decidim ytimen lähdekoodi: <https://github.com/decidim/decidim>
- Decidimin modulit ja lisäosat: <https://rubygems.org/search?utf8=%E2%9C%93&query=decidim>
- Decidim kehittäjien yhteistyöalusta: <http://meta.decidim.org>
- AGPL lisenssi: <https://opensource.org/licenses/AGPL-3.0>

Helsingin kaupunki on tehnyt useita pieniä kokeiluja Decidim-alustalla vuosina 2018 ja 2019. Kokeiluista kaksi – Helsingin kaupungin osallistuva budjetointi (omastadi.hel.fi) sekä henkilöstön ideointikanava (ideapaahtimo.hel.fi) – vakiinnutetaan pysyvään käyttöön. Lisäksi myöhemmin saatetaan toteuttaa muita Decidim-pohjaisia sivustoja. Tähän liittyen Helsingin kaupunki kilpailuttaa Decidim-alustan jatkokehityksen ja ylläpidon. Lisätietoja Helsingin Decidim-kehityksestä on saatavilla seuraavilta sivuilta.

- Decidim Helsinki tietosivu: <https://dev.hel.fi/projects/decidim-helsinki/>
- Lähdekoodi ja työjono: <https://github.com/City-of-Helsinki/decidim-helsinki>
- Decidim-pohjaisia sivuja: omastadi.hel.fi, maailmantoimivinkakaupunki.fi

2. Hankinnan kuvaus

2.1 Decidim-käyttöympäristön ja verkkopalveluiden asennus ja ylläpitopalvelu

Decidim-käyttöympäristö ja verkkopalvelut sijoitetaan Helsingin kaupungin tarjoamaan Azure-pilvipalveluympäristöön. Toimittaja saa Azure-ympäristöön käyttöoikeudet asennus- ylläpito- ja jatkokehitystehtäviä varten. Liitteessä 7 on kuvattu Helsingin kaupungin Azure-hallintamalli toimittajille.

Tarjoajan tulee asentaa Helsingin kaupungin Azure-ympäristöön Decidim-alustan uusin versio sekä kaikki tarvittavat ohjelmistot, komponentit ja kirjastot, jotka tarvitaan Decidim-pohjaisten verkkopalvelujen sujuvaan tuotantokäyttöön ja ylläpitoon. Näitä ovat esimerkiksi:

- Debian –käyttöjärjestelmä
- HTTP-palvelin (Nginx)
- Tietokantapalvelin (PostgreSQL)
- Virustorjuntaohjelmisto (ClamAV)
- Redis-välimuistipalvelu
- Ohjelmisto maksuttomien HTTPS-sertifikaattien hallintaan
- Ohjelmisto VRK:n vaatimaan auditointiloggaukseen (esim. pgaudit)

- Passenger-aplikaatiopalvelin Nginx-ohjelmistoon
- Ruby Version Manager (RVM)
- Ruby-suoritusympäristö Decidim-versioiden vaatimusten mukaisesti
- Decidimin asennuksen vaatimat järjestelmäkirjastot (nodejs)
- Decidimin asennuksen vaatimat gem-kirjastot (bundler, io-console)
- Decidimin asennuksen vaatimat npm-kirjastot (yarn)

Edellä mainittu lista ei ole täydellinen ja kuuluu Tarjoajan ammattitaitoon huomata, jos/kun jokin Decidim-tuotantoympäristön kannalta tärkeä kirjasto tai ohjelmisto on jäänyt mainitsematta. Tilaajan kannalta on oleellista, että Decidim-pohjaiset verkkopalvelut saadaan toimimaan sujuvasti.

Tarjoajan on asennettava Decidim-ympäristöön tilaajan Decidim-pohjaiset verkkopalvelut, joita voi olla maksimissaan neljä (tällä hetkellä kaksi Omastadi.hehl.fi ja Ideapaahtimo.hel.fi). Lisäksi tarjoajan on järjestettävä Decidim-pohjaisten verkkopalvelujen käyttöön ulkoinen sähköpostipalvelin, jonka käyttötarve on arviolta noin miljoona sähköpostia vuodessa.

Decidim on toistaiseksi integroitu HERE-karttapalveluun ja Helsingin kaupunki huolehtii HERE-palvelun käyttökustannuksista.

Ylläpito sisältää tässä kuvauksessa mainittujen ohjelmistojen päivitykset käyttöjärjestelmän virallisten päivityskanavien tai valmiiden asennuspakettien kautta yleisen ylläpitosyklin mukaisesti. Ohjelmistojen päivitys toteutetaan lähtökohtaisesti kerran kuukaudessa. Decidim-palvelu päivitetään uusimpaan versioon neljä kertaa vuodessa Tilaajan tuoteomistajan kanssa sovittuina aikoina.

Tuotantoympäristössä arvioidaan olevan vuoden loppuun mennessä 50-100 000 rekisteröitynyttä käyttäjää. Palvelun luonteesta johtuen on varauduttava käyttöpiikkeihin, esimerkiksi siihen, että 10% rekisteröityneistä käyttäjistä tekee jonkun toimenpiteen palvelussa saman tunnin aikana. Palvelu pitää olla skaalattavissa myös suuremmille käyttäjämäärille. Tuotantoympäristön lisäksi Tarjoajan on varattava Tilaajan käyttöön erillinen testiympäristö, joka voi sijaita samalla tai eri palvelimella.

Ylläpito sisältää palvelujen saavutettavuuden varmistamisen oheisen SLA-sopimuksen mukaisesti sekä lisäksi Tilaajan pienten lisäpyyntöjen hoitamista (esim. vähäiset bugikorjaukset, kysymyksen vastaaminen, puhelinpalaverit) enintään 25 henkilötyötunnin verran kolmen (3) kuukauden pituisen vuosineljänneksen aikana. Ylläpitotyötuntien käytöstä on tehtävä Tilaajan ohjeiden mukainen kirjanpito.

Tarjoajan pitää ilmoittaa kuukausihinta, jolla hän tarjoaa kaikki tässä kohdassa 2.1. tarjotut palvelut. Ylläpito laskutetaan jälkikäteen neljännesvuosittain. Suuremmat kokonaisuudet katsotaan jatkokehitykseksi ja laskutetaan erikseen tuntihintaisena työnä alla kuvatulla tavalla.

2.2 Decidim-jatkokehitys

Decidim jatkokehitys tehdään ketteriä menetelmiä noudattaen eikä vaatimusmäärittelyä tehdä tarjousvaiheessa. Helsinki hankkii henkilötyötunteja kulloisenkin tarpeen mukaan eikä sitoudu mihinkään tiettyyn tilausmäärään tarjous- tai puitesopimusvaiheessa. Tämän hetkinen arvio vuosittain ostettavasta työmäärästä on 600-800 henkilötyötuntia.

Laskutus tapahtuu jälkikäteen toteutuneiden työtuntien mukaan. Jatkokehitykseen sisältyy varsinaisen ohjelmointityön lisäksi muita asiantuntijatehtäviä liittyen käyttöliittymäsuunnitteluun, tekniseen vaatimusmäärittelyyn sekä laadunvalvontaan. Työtä tehdään itse ohjautuvana tiiminä virtuaalisessa ympäristössä sekä tarpeen mukaan Tilaajan toimitiloissa (matkakuluja ei korvata).

Kansainvälisen Decidim kehitystiimin kanssa käydään aktiivisesti vuoropuhelua MetaDecidim-alustalla ja kehitystä pyritään ohjaamaan Helsingin toivomaan suuntaan. Decidim-ytimeen kohdistuvat bugikorjaukset ja muutokset viedään ensisijaisesti Githubissa kansainvälisen Decidim-yhteisön päärepositoryyn ja toissijaisesti (jos yhteisö ei hyväksy Helsingin toivomaa muutosta, muutoksella on kiire tms.) Helsingin repositoryyn. Jatkokehityksen tuloksessa syntyneet laajemmat lisätoiminnallisuudet paketoidaan omiksi moduuleikseen (Ruby gem) ja julkaistaan verkossa AGPL-lisenssin ehdoin.

Tilaajan tuoteomistaja kommunikoi Tarjoajan kehittäjien kanssa. Muiden käyttäjien ja sidosryhmien kanssa kommunikoidaan tarpeen mukaan tuoteomistajan ohjauksessa. Kehitystyötä ohjataan GitHubissa (Decidim Helsinki) olevan työjonon ja käyttäjätarinoiden avulla. Tarjoaja auttaa Tilaajan tuoteomistajaa tarpeen mukaan työjonon ylläpidossa ja käyttäjätarinoiden määrittelyssä/tarkentamisessa. Pikaviestipalvelu (tällä hetkellä Helsingin kaupungilla käytössä Slack) on ensisijainen kommunikointitapa Tilaajan tuoteomistajan ja Tarjoajan vastuuhenkilöiden välillä. Muita käytettäviä kommunikointivälineitä ovat Githubin issue tracker, sähköposti ja puhelin.

Tarjoajaa pyydetään esittämään jatkokehitykseen 1-2 henkilöä, jotka tulee nimetä tarjouksessa. Henkilöllä tulee yksin tai yhdessä olla osaamista seuraavilta osaamisalueilta:

- Ruby on Rails –ohjelmointi
- JavaScript, React ja HTML5 -ohjelmointi
- tekninen vaatimusmäärittely ja suunnittelu
- ketterän kehityksen mukainen tiimityö

Lisäksi Decidim-alustan ja kehittäjäyhteisön tuntemus lasketaan eduksi.

Tarjoaja arvio itse henkilön kokemuksen liitteen 2 osaamispistetaulukolla. Osaamispistetaulukoon nimetään kunkin osaamisalueen kohdalle ensisijainen vastuuhenkilö, jonka pisteet lasketaan. Jos tarjotaan kahta henkilöä, kummankin on oltava vähintään yhden osaamisalueen vastuuhenkilönä. Vastuuhenkilö on ensisijaisesti Tilaajan yhteyshenkilö oman vastuualueensa tehtävissä, mikäli ei perustellusta syystä toisin sovita. Kullakin rivillä vastuuhenkilön osaamisen on oltava minimissään tasolla 1. Poikkeuksena on Decidim-alusta, jossa hyväksytään osaamistaso 0, mikäli Ruby on Rails-ohjelmoinnin osaamistaso on vastaavasti 3. Pisteet pitää perustella lähettämällä vastuuhenkilön ansioluettelo sekä antamalla yksityiskohtaiset referenssit projekteihin, joissa kokemus on kertynyt. Referenssit voi ilmoittaa joko Excel-taulukon Perustelut-kentässä tai erillisessä liitteessä. Perustelujen pitää sisältää minimissään Excel-taulukon 2. välilehdelle määritellyt tiedot. Pisteitä ei anneta mikäli osaamistason perustelut ovat puutteelliset tai osoittautuvat tarkistuksessa virheelliseksi.

Tarjoajaa pyydetään lisäksi vastamaan ennakkokysymyksiin, jotka on esitetty liitteessä 3. Kysymyksiin saa jättää myös vastaamatta, jolloin osiosta ei saa pisteitä.

Tarjoajan tulee ilmoittaa tuntihinta, jota käytetään jatkokehityshankkeissa. Jatkokehitykseen käytetyistä työtunneista on tehtävä Tilaajan ohjeiden mukainen yksityiskohtainen tuntikirjanpito. Työtunnit laskutetaan jälkikäteen neljännesvuosittain. Jakokehityksestä on aina sovittava Tilaajan kanssa etukäteen, valmisteluvaiheessa tehdään alustava työarvio tietylle kokonaisuudelle.